Поштарина плаћена у готову

НОВИ САД
среда
8 Фебруар 1939
Година V
Бр. 32 (1.111)

ДАН

Главни уредник: ЛАЗАР АТАНАЦКОВИЋ

Независни информативни дневник
Излази свакодневно осим понедељника
Примерак 1 дин.
Месечна претплата 20 д. за земљу 50 за иностранство
Огласи по тарифи

Редакција и администрација: Краља Александра. 7. — Телефони ; 21-06. — 21 05 Чековни рачун код Поштанске штедионице у Београду број 58.460. — Поштански фах број 178. — Рукописи се не враћају

Влада г. Цветковића излази пред Скупштину

Владина декларација у средишту политичког интересовања

Београд, 7 фебруара. — У парламентарним круговима нарочито интересовање влада за декларацију владе г. Драгише Цветковића, са којом ће се влада претставити Народној скупштини. Прва изјава претседника владе г. Цветковића, коју је дао новинарима одмах по образовању владе, обележава политички део програма нове владе, те се очекује да ће се и у декларацији изнети становиште владе према решењу хрватског питања. Као што је познато, претседник владе г. Цветковић дао је штампи кратку изјаву, у којој је рекао: „Мотивација у нашој оставци јасно обележава политички део програма моје владе“.

Данашња „Самоуправа“, главни орган Југословенске радикалне заједнице, у свом уводном чланку поздравља владу г. Драгише Цветковића, из овога се закључује да ће влада г. Цветковића у Скупштини наићи на потпору посланика ЈРЗ.

Њ. Кр. Вис. Књегиња Олга у Атини

Атина, 7 фебруара. (А.А.) — Атинска Агенција јавља:

Њено Краљевско Височанство Принцеза Олга од Југославије, Њено Краљевско Височанство Војвоткиња Марина од Кента и грофица Елизабета Теринг стигле су у Атину, где ће присуствовати помену Своме Блаженопочившем Оцу Принцу Николи.

Високе Госће на станици су дочекали и поздравили Његово Краљевско Величанство Краљ Ђорђе Други, Њено Краљевско Височанство Принцеза Јелена, Њихова Мати, дворско часништво и претставници грађанских и војних власти.

Одлазак г. Цинцар-Марковића из Берлина

Берлин, 7 фебруара. (А.А.) — Агенција Стефани јавља:

Италијански амбасадор г. Атолико приредио је ручак у част југословенског посланика г. Цинцар-Марковића, посланика у Берлину, који се спрема за Београд да преузме положај министра иностраних послова у влади г. Драгише Цветковића.

На ручку су биле многе угледне личности из немачких и југословенских кругова, као и италијански официри који учествују на међународном конкурсипику.

У овдашњим круговима наименовање г. Цинцар-Марковића за министра иностраних послова Југославије гледа се са великом симпатијом, пошто се зна да је он потпуно наклоњен свешњој пријатељској сарадњи Југославије са двема силама осовине Берлин—Рим. г. Цинцар-Марковић је познат као пријатељ Италије. Он и његова госпођа савршено говоре италијански.

Комбинације о избору претседника Народне скупштине

Београд 7 јануара. — У политичким круговима се тврди да као кандидати за претседника Народне скупштине долазе у обзир г. Милан Симоновић, досадањи Министар правде, затим г. Војко Чвркић, бивши Министар пошта, телеграфа и телефона. Спомиње се и г. др. Милан Стојадиновић, досадањи претседник Владе. Тачност ових верзија није се могла проверити.

Београд 7 фебруара. — Досадањи Министар унутрашњих послова г. Милан Аћимовић, ранији управник града Београда, како се тврди, вратиће се на положај управника града Београда.

„Тан“ о влади г. Цветковића

Париз, 7 фебруара. (А.А.) — Синоћњи „Тан“ доноси извештај свог специјалног дописника из Београда, у коме се каже да влада г. Цветковића претставља нову комбинацију. Запажа се учешће г. Ћирића и неких других личности у новој влади.

У унутрашњој политици г. Цветковић ће тражити на првом месту да нађе са г. др. Мачеком потребан контакт да би у првом моменту могао да се постигне решење хрватског питања. Свакако је због тога претседник владе и министар унутрашњих послова г. Цветковић узео и портфељ унутрашњих послова. Присуство у влади бана г. Ружића, Хрвата, који у хрватским круговима ужива опште симпатије, такође је важна индикација о намерама владе да доведе до стишавања.

Спољна политика неће претрпети никакве значајне промене, пошто ће министар г. Марковић, дипломата, имати нарочито за мисију, изгледа, да осигура континуитет политике које у садашњој међународној ситуацији не би могла бити преокренута. Треба, с друге стране ,потсетити да је нови Министар иностраних послова потпуно у току свих питања која се тичу Балканске заједнице, пошто је заузимао положај посланика у балканским престоницама. Генерал г. Недић задржава Министарство војске и морнарице, што је задовољило војне кругове, а портфељ Министарства финансија поверен је једном човеку веома познатом у финансијским круговима г. Ђуричићу.

„Тан“ затим има вест да је именовање г. Цинцар-Марковића за министра иностраних послова примљено са задовољством у Берлину. У томе се види доказ да спољна политика г. др. Стојадиновића бити спровођена без измена у Београду.

Г. Албер Муса у „Журналу де Деба“ истиче да је уређење хрватског питања главни циљ владе. Пошто је изложио историјат хрватског питања до данас, писац чланка каже да је нова влада добила задатак да зближи Београд и Загреб. Да ли ће успети, то је општа жеља. Једно је јасно: чврста воља Његовог Краљевског Височанства Кнеза Намесника Павла, — који никад није раскинуо контакт са г. др. Мачеком — да доведе до решења овога спора. Треба упознати јавност против очекивања неке промене дипломатске оријентације у Београду. Врховна управа спољне политике биће и данас као и прекјуче у рукама Његовог Краљевског Височанства Кнеза Намесника Павла.

Ништа у саставу нове владе не указује на измене. А поверавање портфеља спољних послова једном дипломати од каријере потврђује ово гледиште. Г. Цинцар-Марковић, који је почео своју каријеру у Паризу за време Конференције мира, одржаће спољну линију измирења и верности обавезама.

—o—

Заменици изабраних посланика, који су поднели оставке на своје мандате, улазе у Скупштину

Београд, 7 фебруара. — Г. др. Антон Корошец, претседник Сената ,дао је оставку на оба посланичка мандата тако да у Скупштину улазе његови заменици. Г. Стеван Ћирић, Министар просвете, дао је оставку на мандат сремско-карловачки, а задржао је новосадски мандат. На место г. Ћирића, за народног посланика сремско-карлловачког долази г Александар Милић, секретар Банске управе у пензији, који ће ових дана положити заклетву. Оставку на оба посланичка мандата дао је и сенатор г. инж. Светозар Станковић, досадањи Министар пољопривреде.

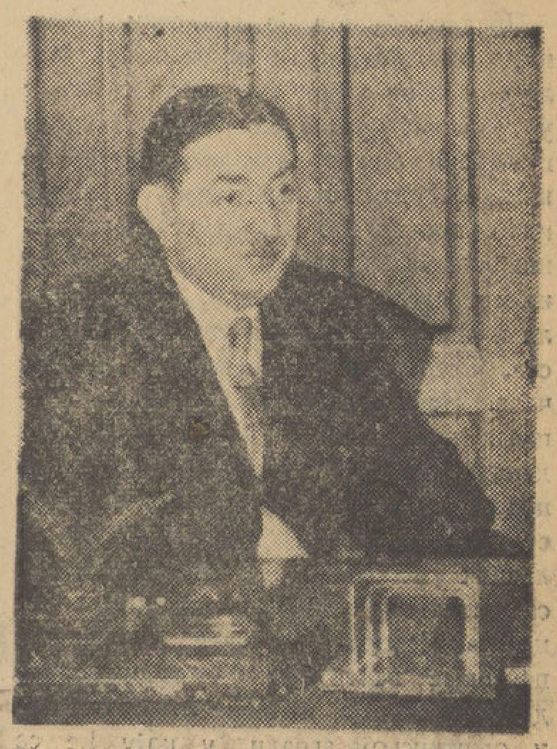

Претседник Владе г. Д. Цветковић у свом кабинету

—o—

ПРВА СЕДНИЦА НОВЕ ВЛАДЕ

Београд, 7 фебруара. — Под претседништвом г. Драгише Цветковића, данас пре подне одржана је прва седница нове владе, на којој се расправљало о декларацији са којом ће се влада претставити Народној скупштини.

—o—

ИЗЈАВА Г. ДР. МАЧЕКА

Загреб ,7 фебруара. — У Загребу се с највећим интересовањем прати развој политичке ситуације. „Јутарњи лист“, „Обзор“ као и „Хрватски дневник“ истичу да се декларација владе г. Цветковића налази у средишту интересовања политичких и парламентарних кругова. „Јутарњи лист“ јавља да је претседник Хрватске сељачке странке г. др. Владимир Мачек јуче после подне примио једну групу новинара. Лист каже: „У разговору с њима изјавио је претседник г. др. Мачек да мотивација оставке петорице министара, где се вели, да влада г. др. Стојадиновића у оном саставу претствља запреку за решење споразума с Хрватима, значи и увиђање и корак напред. Г. др. Мачек изјавио је надаље да ће према новој ситуацији и влади заузети став у часу кад она изиђе са својом програматском декларацијом“.

Градско веће једногласно је примило буџет Новосадске општине за 1939-40 годину

Одбачен је предлог о пописивању вина

Синоћ је Градско веће наставило своју прекинуту седницу од суботе Седницу је отворио претседник општине г. Коста Миросављевић. Одмах се прешло на читање предлога буџета града Новог Сада за 1939-40 годину. Према предлогу новог општинског буџета приход је предвиђен у висини од 48,767.330 динара. Прошле године одобрен је био приход у висини од 43,011.000 динара. Разлика је према томе, за 5,756.330 динара. Расход је предвиђен за буџетску 1939-40 годину у висини од 48,743.690 динара. Прошле године је одобрено било 43,009.901 динара; разлика је за 5,733.789 динара.

Предлог буџета је градским већницима образложен, те су изложени разлози и због којих су поједине ставке у градском буџету повишене. Тако су повишени лични расходи, јер је новим статутом о градским службеницима предвиђено креирање неколико нових службеничких места. Поред тога неки градски дневничари, који су били плаћени из кредита упражњених места, пренети на кредит за дневничаре. Новим статутом је предвиђена плата дневничарима у висини од 600 динара, која је толико малена, да претстоји скора промена овог дела статута. И поред тога, на партију личних расхода предвиђен је, заједно са исплатом пензија, свега 21.6 процената. Морало је бити предвиђено повећање партије за набавку једног дела намештаја и одржавање чистоће у општинској згради, у коју ће се ове године преселити канцеларије.

Предвиђено је повећање издатака за народну просвету са 531.700 динара, грађевинску партију са 895.588 динара, за народно здравље са 942.000, а за социјално старање са 448.500 динара.

Повећање партије издатака за творницу плина уследило је због појачане производње плина за осветљење и веће производње пузпродуката. Повећање буџетског кредита за аутобуски саобраћај уследило је као последица интензивнијег саобраћаја.

Око предлога новог Правилника о увозној трошарини развила се веома жива дебата, нарочито, по питању пописа вина. Као што је познато, виноградари у Петроварадину енергично су протестовали против намераваног пописивања.

Градски већник г. Марко Ромић тражио је да се предлог одбаци и да град одустане од намераваног пописа, позивајући се на одлуку Државног савета по тужби виноградара против Осечке општине. Градско поглаварство у Осеку, према пресуди Државног савета, морало је да врати виноградарима наплаћену своту од пола милиона динара.

Г. Ромић је упозорио градске већнике да ће избити велико незадовољство целокупног становништва Петроварадина, ако се донесе одлука о пописивању вина. Изјавио је да скида сву одговорност, ако би виноградари противстајали пописивачима.

Г. Влада Вишошевић, управитељ основне школе „Штросмајер“ у Петроварадину, говорио је у истом смислу и предложио да се предлог о пописивању одбаци.

Г. Људевит Кекс, адвокат, предложио је паушалирање ,док је г. Јован Ђулум такође скренуо пажњу већницима на последице које би могла ;изазвати одлука о пописивању међу становницима Петроварадина. Г. Ђулум је истакао потребу стварања пријатељских односа између града и грађанства Петроварадина и са своје стране такође предложио да се предлог одбаци.

Најзад је решено да се предлог о пописивању вина одбаци. Са овом изменом предлог буџета Општине града Новог Сада за 1939/40 годину је примљен једногласно.

—o—

Одложено гостовање Београдске опере

Београдска опера, која је требала да гостује 9 о. м. у Новом Саду, одложила је своје гостовање. Тако се у четвртак, 9 о. м., неће давати „Мадам Бетерфлај“ од Пучинија. Дан гостовања опере биће накнадно објављен.

Концерт Академског мушког хора одржаће се у концертној дворани „Слободе“

Новосадски академски мушки хор приређује у среду, 8 о. м., концерт модерне чешкословачке и југословенске музике. Сам програм концерта обећава нам да ћемо на овом концерту чути праву уметност у вокалној музици. На програму се налазе дела чешкословачких мајстора Јозефа Ферстера, Јозефа Сука и Хинек Пала, а од југословенских композитора на програму су Марко Тајчевић, Милан Бајшански, Крста Одак, др. Милоје Милојевић и Јаков Готовац. Од југословенских композитора свакако да ће се нашој публици највише свидети Милан Бајшански са песмом „Докле улица спи“ и Крста Одак са песмом „Наши оцеви“. Али, несумњиво, прво извођење Готовчевог дела „Коледа“, народног обреда у пет делова за мушки хор, три кларинета, два фагота и тимпане, изазива наше нарочито интересовање.

Овај концерт одржаће се у концертној дворани „Слободе“, са почетком у 20.30 час. Диригент г. Светолик Пашћан-Којанов. За овогодишњи први наступ нашег одличног Академског мушког хора влада врло велико интересовање, те се очекује да ће овај концерт у сваком погледу успети и дати оне резултате који се могу и тражити од систематског и вредног рада нашег Академског хора.

У вези са реорганизацијом школа у Чешко-Словачкој отпуштају се удате учитељице и професорке и ревидирају се школски уџбеници

У средњим школама вршиће се селекција те ће се удаљити ученици који не буду показали довољан успех

Праг, 6 фебруара. — У вези с реорганизацијом читавог унутрашњег живота Чешко-Словачке Републике извршиће се и темељна реорганизација школа. О тој реорганизацији и најближим задацима школске управе у чешким земљама проговорио је ових дана министар просвете др. Капрас, који је упозорио на то да је реорганизација самог министарства просвете већ углавном извршена и то у правцу упрошћавања организације одељења. Број одељења је смањен са седам на пет. Министарство је предузело све потребне мере да намести учитеље и професоре, који су евакуисани из окупираних крајева. Сразмерно је било најлакше наместити учитеље стручних школа, за које је било довољно места. Од 750 средњошколских професора намештено је 500 једноставним укидањем прекобројних часова и пензионисањем старих. Треба још наместити око 200 професора, што ће бити лако кад напусте службу удате професорке. Најтежа ситуација је била међу учитељима основних школа. Учитеља је евакуисано преко 8.000. Осим тога је требало наместити преко 70 инспектора основних школа. Намештање се врши постепено и углавном ће се свршити кад напусте службу удате учитељице и професорке.

Интересантни су подаци о отпуштању удатих намештеница министарства просвете. У централи, у самом министарству је отпуштено 120 жена, од тога само 30 удатих. Све удате жене, којих се тицала владина уредба, отишле су добровољно из службе. У Чешкој и Моравској је на основним школама 16.331 учитељица, међу њима 6.831 удата. 2752 удате жене одлазе добровољно, а 250 је добило отказ. На остале се уредба не протеже, те ће остати у школи. У средњим школама је 1.136 професорки, од тога удато 384. Добровољно одлазе 110, 81 је добила отказ. У стручним школама је од укупног броја 675 учитељица удатих 186, од којих 84 одлазе добровољно и 4 после отказа. У Чешкој и Моравској су у школама укупно 18 хиљада 262 жене, од тога удате 7.431. Добровољно је отишло 2.955, отказ је добило 335 удатих жена.

Упоредо с отпуштањем удатих учитељица и професорки врши се и пензионисање мушкараца изнад 60 и жена изнад 55 година.

Даље је министар др. Капрас поменуо рад комисије за ревизију школских уџбеника. Укупно има 1.200 уџбеника, које комисија ревидира и из њих избацује непрактичне чланке или чланке који својом садржином не одговарају духу друге републике. Рад комисије се управља по следећим принципима: испитују се садржина, начин прераде, обим и цена. Садржина мора одговарати директивама владине прокламације, начин обраде мора бити што приступачнији, обим не сме ученике непотребно оптерећивати и цена мора одговарати трошковима с израдом.

Комисија за легислативну реформу спрема терен за реорганизацију темеља и принципа васколике просвете. Непосредна школска реформа се концентрише на два главна питања: проблем средње школе и проблем образовања учитеља. Те ствари се тек проучавају, али већ данас је сигурно да ће се у средњој школи вршити избор ученика и да ће сви ученици који не покажу успех морати прећи у стручне школе, којима ће се поклонити повећана пажња.

Одобрен је пројект за реконструкцију државног пута Петроварадин—Рума

Министарство грађевина одобрило је пројект за реконструкцију државног пута број 8, деонице Петроварадин—Рума, од километра 0.0—1.1, у реону Петроварадинске тврђаве. Ту ће се изградити потпуно модерни коловоз.

Министарство грађевина је, поред тога, наредило да се изврши снимање терена за реконструкцију пута на деоници даље према Иригу. Техничко одељење Банске управе већ врши снимања на терену.

За реконструкцију ове деонице Министарство грађевина је отворило кредит Техничком одељењу Банске управе у износу од 900.000 динара на терет зајма од четири милијарде динара за јавне радове и земаљску одбрану.

Министарство грађевина је одржало лицитацију 26 јануара.

ЧИСТА УСТА Такав апат као што су зуби, који се трајно из дана у дан употребљују, захтева редовиту дневну негу, изјутра и увече: четкицу за зубе и Chlorodont у руке, те темељито исчеткати зубе у свим правцима. Само се не плашити: зуби издрже то све врло добро, а не подносе једино недовољну негу. Зато: Chlorodont квалитетна паста за зубе. Домаћа производња.

Нови бански већник г. Милош Стефановић

Одлуком Министра унутрашњих послова, смењен је са положаја банског већника Дунавске бановине г. Живојин Наумовић, грађевинар из Крагујевца, а на његово место је постављен г. Милош Стефановић, казанџија из Крагујевца.

—o—

НОВИ ПРЕТСЕДНИК ВРШАЧКЕ ОПШТИНЕ Г. ВЛАДА КАНАЧКИ ПРИМИО ДУЖНОСТ

Вршац, 7 фебруара. — Као што је „Дан" јавио, Бан г. Светислав Рајић, у сагласности са Министарством унутрашњих послова, разрешио је дужности претседника Вршачке општине г. др. Велимира Југу и поставио за новог претседника општине г. Владу Каначког, трговца из Вршца.

Јуче пре подне г. др. Велимир Југа, у присуству изасланика Бана, среског начелника г. Милорада Мићића, предао је звање новом претседнику општине г. Влади Каначком. Нови претседник општине примио је затим шефове свих одељења и упознао се са радом у Градском поглаварству.

—o—

НОВИ СРЕСКИ НАЧЕЛНИК У ПЕТРОВГРАДУ ПРИМИО ДУЖНОСТ

Петровград, 7 фебруара. — Срески начелник г. Живојин Петровић, који је из Ковина премештен у Петровград преузео је јуче дужност и са бележницима одржао конференцију.

—o—

„Гусарска ноћ" у Новом Саду

Новосадски веслачки клуб Данубиус приређује 18 фебруара бал под маскама. Ове године ће, тај бал бити много успелији него прошле, јер је управа Данубиуса учинила много труда да тај бал дочара својим гостима праву гусарску ноћ. Пошто приступ имају само позвани, то је тиме довољно за гарантована пријатна интимност саме приредбе. Нарочито ће бити занимљиво гусарско пристаниште, па бахама бар и матроска крчма. Иако је ноћ гусарска, цене ће бити сасвим солидне, безбедност је загарантована у сваком погледу.

Најлепше и најоригиналније маске ће добити изванредне награде. Велика томбола и јукс-бар ће задовољити свачије расположење својом обилном робом и добицима.

Почетак је у 21 час. На бал се долази под маскама или у вечерњем оделу са обавезним домино маскама, које се могу и на самој благајни набавити уз веома повољне услове. Маске се, међутим, могу употребити по слободном избору.

Бал се одржава у свима просторијама Народног спомен-дома.

За овај бал се већ сада показује велико интересовање како код Новосађана, тако и у околини, па се очекује рекордан одзив.

Позивнице су разаслате, а у случају ако неко из техничких разлога није добио, нека се обрати на управу Данубиуса, Нови Сад, или на телефон бр. 24-45.

Васи Савићу и Марији Кучери in memoriam

На вест о тужном завршетку њихове каријере, прва мисао познаваоца њихова живота и рада иде оним тисућама које су кроз последњих 16 и 12 година у Тополшици тражиле лека и живота, које су веровале да успеха мора бити онде где такви људи тако много раде, не налазећи за свој пожртвовни рад никакве друге награде, сем свести о савесно испуњеној дужности. На њих, од којих неки већ шест и седам година не смеју да се удаље из Тополшице, од надзора Васе Савића; на њихове тужне матере које смо гледали како журе у санаторијум да дознају да ли је пала температура детету, коме су дошле да олакшају својим присуством боравак у туђини. Прва мисао иде њима, болесницима. Да ли ће они и одсад наћи шефа коме ће веровати да чини све што идеалан човек може учинити за њихов спас, у чијој пожртвовности ће гледати залогу успеха? Стотине и опет стотине тих болесника остали су као сирочад. Никад нећу заборавити, како је М. Кучера умела разговарати са тим страдалницима. Обилазила је нашу веранду, па запитала и тешко болесна мајора (он је после отишао кући да умре, јер није имао више трошка за лечење), како је.

— Није добро! — одговорио је мајор.

— Данас ћете добити писмо од госпође, — тешила га је Марија Кучера, — па ће бити боље...

Друга, пак, мисао, — од ње би човек волео да се одбрани, да је одагна од себе. Али, она салеће човека у облику питања: на какве такости и злобе су морали у Београду наћи Васа Савић и Марија Кучера, онаки фанатици рада, онако уверени у успех својих напора, кад их је ипак прошла воља да и даље живе и раде? Знамо да у културним државама несумњиво добре професоре ослобађају од прописа и наредаба, дају им слободу да раде по свом нахођењу. Право на таки поступак смо признавали и Савићу и Кучери који су се сатирали у својој служби, и кликтали гледајући своје успехе, а сурова наша стварност им оспорила и право на живот.

*

За Васу Савића сам дознао године 1912. Већ у другом броју Новог Србина могао сам јавити читаоцима свог лета да је тога лета у Вел. Бечкереку, у седмом разреду мађарске гимназије, најбољи ученик Васа Савић. Следеће године, кад сам у Бечкереку држао јавно предавање, потражила су ме два ученика исте гимназије у хотелу; један од њих, Васа Савић, имао је под пазухом књигу Ђуре Јакшића, и покренуо је разговор о теми, о којој сам тада често говорио: како може ученик туђинске школе национализовати своју културу, читајући добру српску књигу. У јесен године 1913 имао сам прилику да у Новом Србину објавим у изводу говор којим је Васа Савић, у вече упознавања, одговорио на поздрав старијих студената.

После тога, слушао сам како је Васа Савић и на универзитету најбољи ученик, али да је тешко туберкулозан, да је на носилима пошао на испите, да је на смрт болестан. А онда су дошле вести повољније: он се отео болести, специализовао се у лечењу туберкулозних болесника, и ради у Тополшици са беспримерним идеализмом и несебичношћу. И кад је и код мене поново избила та болест, пријатељи су ме стали салетати да потражим помоћ тог великог идеалисте. Тако сам 1933 у Тополшици, обновио познанство из 1913, и нашао Васу Савића у великом послу.

Беспримерном својом радљивошћу он је створио Тополшицу. На том властелинству затекао је он 1922 ваљда 16 постеља са толико болесника. Вера пацијената у његове способности, у његову руку, учинила је да је летос у Тополшици лечено скоро 300 болесника, и још је неколико стотина мање срећних у околини чекало да и на њих дође ред, да се повере знању и умењу Васе Савића и најбољег му сарадника, Марије Кучере.

Шест година сам одлазио у санаторијум који су њих двоје стално даље изграђивали, стварајући у њему најздравију социјално-етичку атмосферу. Гледао сам их у послу за који сам дотле мислио да га човек не може издржати; скоро сваки дан по неколико операција, толики прегледи болесника, пнеумоторакси и блокаде; затим, администрација, пошта, статистика, референти за интернационалне конгресе; најзад, јавна предавања и књижевни рад.

О награди за тај, такав и толики рад, не вреди ни говорити: плата државног чиновника те и те групе. У Тополшици нико није смео ни покушати да захвали каквим даром.

Место награде, затекао сам 1934 Васу Савића под истрагом: у магацину се нису нашле неке свеће, забележене у инвентару.

Већ тада смо се љутили, зашто Васа Савић не напусти државну службу. Знајући да болесници не траже Тополшицу, него њега у Тополшици, жалили смо што није основао приватан санаторијум у којем би до пуног израза дошао његов социјално-етички став.

Јесенас ,у новембру, пацијенти Тополшице ми јавише да противници Васе Савића раде на томе да он буде премештен у Београд; да су сви забринути, да ће већина напустити Тополшицу која да ће опустети. „Наравно", писали су ми, долазиће болесници и даље, као што, рецимо, иду и у Сурдулицу, али је сигурно да Савићеви пацијенти, који су овамо због њега и долазили, више неће доћи".

Савићеви пацијенти, хиљаде истих за које је он живео и, заједно с Маријом Кучером, тако много радио, неће сад нигде наћи свог пријатеља и добротвора. Прекомеран рад је њега онеспособио за борбу у тешкој једној средини, којој је подлегао и Ђорђе син Харитона Јовановића. Сви су они смрћу својом доказали тачност оног стиха о земљи

„Што црвиће рађа, орловиће дави, земља где орлови гину а благују црви".

ВАСА СТАЈИЋ

При довршењу интернационалног пута треба водити рачуна о томе како да се избегну саобраћајне несреће

Како интернационални пут кроз наш хатар још није готов, желимо да укажемо на неке недостатке досада саграђеног пута, како би се бар ова наша деоница тако изградила, да би се бар овде избегле сталне незгоде и несреће.

Код сваког пута постоје три елемента, које треба имати у виду и повољно их решити, а то су профил пута, кривине и успон пута. На нашем терену нема тешкоћа ни за кривине ни за успоне. Најглавније је питање профил пута. Чехословачка има изванредне аутомобилске путеве, па ћемо приказати како су тамо путеви изграђени. Сам коловоз подељен је на две половине, јер возила саобраћају у једном правцу само на једној страни. Минимална ширина коловоза је шест метара и шездесет сантиметара, тј. крајњи и средњи ивичњаци широки су по двадесет сантиметара, а сваки појединн коловоз по три метра. Наш интернационални пут средином нема ивичњака. То би се могло поправити, што би се средином пута повукао окречен појас и стално одржавао.

Банкети са стране широки су најмање један и по метар и поплочени. Овај банкет може да послужи добро и за пешаке и за бициклисте, особито када се треба склонити са коловоза. Интернационални пут има врло узан банкет: изгледа да није ни један метар широк, није поплочен и на њега са коловоза није лако прећи услед баријера које су подигнуте уз ивице пута да се са банкета не би преносило блато на пут.

По нашем мишљењу, профил интернационалног пута није добар, а читамо да ће се пут услед тога и проширити. То је већ једна велика незгода за солидност пута.

Скрећемо пажњу Градском поглаварству на ову прилику да би се за времена учинили кораци у погледу промене профила пута кроз наш хатар.

Инж. Митивој Матић

Главно вучење
држ. класне лутрије
11. II. — 19. III
Купите срећке код главног продавца држ. класне лутрије
Лустига Лајоша
заокарска и сарафска радња
Нови Сад, Краља Александра 13.
Спискови вучења могу се добити кроз све време трајања главног вучења.

Милутин Јакшић као приповедач војвођанског села

Милутин Јакшић претставља тако крупну фигуру у нашем јавном животу да у пуној мери заслужује да се целокупан његов рад проучи, прикаже и оцени у свима појединостима и саставним деловима. Без тачног и правилног познавања свих важнијих детаља и споредних црта неће се моћи пластично реконструисати његова маркантна, изразита и сложена личност. Тако је то обично код људи снажне индивидаулности, високих умних и моралних особина, разноврсне интелектлектуалне радозналости и неуморне стваралачке делатности на скоро свима подручјима социјалних прегнућа и културних стремљења.

Јакшић се бавио лепом књижевношћу искључиво у својим млађим годинама. Почео је још као гимназиста да писањем и објављивањем. Прво се огледао на стиху, затим и на прози. Прве његове песмице биле су намењене деци и штампао их је Змај Јован Јовановић у своме Невену. Док су његови блиски рођаци, Ђура Јакшић и Милета Јакшић, чак и у већини својих приповедака остајали песници са јаким осећањима и бујним лиризмом, дотле је Милутин Јакшић био изразита мислилачка природа, трезвен и реалан, бескрајно далек од сваке сентименталне разнежености, поетских сањарија, мистичарских преокупација, метафизичких апстракција и песничких маштања. Ђура Јакшић је био романтичар, највећи романтичар у целокупној српској књижевности, помантичар и у песмама и у приповеткама, иако је — у зрелијим својим годинама — имао отворене очи и за голу стварност, коју није идеализовао. Али, углавном, Ђура Јакшић остаје у историји српске књижевности забележен претежно и поглавито као романтичар. Милета Јакшић стоји на раскрсници: више реалист него романтичар, он ипак с финим разумевањем и интимним осећањем евоцира прошлост, утонулу у религиозну мистику и метафизику. Међутим, Милутин Јакшић је потпун реалист, позитивист, рационалист.

Ако бисмо Јакшићеве приповетке подвргли строгој критичкој анализи, дошли бисмо до ових занимљивих закључака. Вредност Јакшићевих приповедака не лежи у форми, него у садржини. Јакшићу је важно шта ће се рећи, не како ће се рећи. Идејна страна увек му је јача и израђенија од уметничке стране. Мисао му је главни, књижевни облик споредан.

Милутин Јакшић је присталица идеја и начела Светозара Марковића и, као такав, сматра да један добар писац, свеједно да ли песник, приповедач, романсијер или драматичар, не треба да буде уметник него социални борац. Далеко пре Скерлића, Јакшић је отворено пропагирао уништење аристократске „уметности ради уметности" и тражио политичку и социјалну тенденцију у књижевности. Пре Скерлића, Јакшић је сматрао да књижевност не може и не сме да буде забава беспослених снобова и блазираних литерарних гурмана, којима је стало искључиво до оригиналних стилистичких бравура, духовитих и необичних, па макар и празних језичких обрта, прециозних фраза, вештих кованица, чудних каламбура и сличних бизарности. Милутин Јакшић није био ни мало одушевљен екстравагантним настраностима и претерано-ностима Лазе Костића, а о нашој послератној модернистичкој поезији говорио је сасвим неповољно. Милутин Јакшић је био први борац за потпуну демократизацију књижевности и уметности код нас у Војводини, исто оно што је у Србији био Светозар Марковић. Они су тражили да и књижевност, и уметност, и наука, и читава култура стоје у служби општих народних и човечанских идеала.

Било би од несумњивог интереса прегледати све наше старе летописе, алманахе и календаре, покупити на све стране разбацане и одавно заборављене приповести Милутина Јакшића, средити их, критички редиговати и објавити у засебној књизи. Тек тада би се јасно видело: у којој је мери Јакшић интересантан и значајан баш као приповедач Војводине. И не само то: утврдило би се да је Јакшић један од твораца наше реалистичке приповедачке прозе. Реалист, позивитист и рационалист, напредан и слободоуман, близак селу и народу, дубоко националан али и дубоко социјалан, далек од сваке мистике и метафизике, Милутин Јакшић открива и смело казује само истину и стварност, ону праву, голу, нефалзификовану стварност, тако свирепу, крваву и трагичну.

Војводина од доба Јакшићеве младости била је грчевито растрзана огорченим политичкам борбама, тешких социјалним неправдама и сталном економском кризом. Зар наша данашња Војводина баш не личи на Војводину из Јакшићеве младости? Можда су Јакшићеве приповетке још и дан-данас живе, свеже и савремене, у свој њиховој класичној простоти, истинитости и стварности?

ДР. К. Н. МИЛУТИНОВИЋ

У пролеће ће отпочети изградња слободног магацина у Бездану

Бездан, 7 фебруара. — Пре извесног времена, општинско веће у Бездану решило је да у близини царинарнице подигне велики и модеран слободан магацин. С изградњом овог магацина почеће се већ у рано пролеће 1939. У вези с тим, појавио се план да ли се од железничке станице до царинарнице изгради нова железничка пруга, на којој би се могао обављати не само теретни, него и путнички саобраћај.

И овај план је сада ступио у одлучујућу фазу, пошто су од надлежних министарстава у том погледу добивена најповољнија обећања. После изградње слободног магацина, вероватно ће се почети и са радовима око изградње нове железничке пруге, која ће везивати железничку станицу у Бездану са царинарницом и тим новим магацином. План ће се, по свој прилици, остварити још у току ове године. *(Дан).*

ПРОСВЕТНИ РАД ЈУГОСЛОВЕНСКО-ЧЕХОСЛОВАЧКЕ ЛИГЕ

Вуковар, 7 фебруара. — Несумњиво је да је Југословенско-чехословачка лига једна од најактивнијих просветних установа у Вуковару. Од свога оснивања па до данас сакупила је веома леп број чланова, који је радо и са задовољством посећују. Југословенско-чехословачка лига пружа својим члановима много задовољства и разоноде. Поред тога што она својим члановима пружа модерну и уредну читаоницу, са свим дневницима и илустрацијама, нашим и страним, она се врло често стара да се у њеним друштвеним просторијама одрже поучна предавања. Према томе, није чудо што лига данас броји око 600 редовних чланова.

Одржана је главна скупштина и изабрана нова управа, у коју су ушли: гг. Стеван Јагушић, Гашпар, апотекар, др. Јосип Херцл, лекар, др. Дејан Орлић, лекар, Матија Кон, директор банке, Милан Гвоздић, судија, Чеда Младеновић, срески начелник, Бране Лончарић, професор, Димитрије Вученов, професор, др. Велимир Марковић, срески лекар, Фердо Клаћик, управник школе, Стеван Јанић, прив. чиновник и други.

Највећа заслуга за напредак и ширење Југословенско-чехословачке лиге припада, несумњиво, г. Гашпару, апотекару. *(Дан).*

Редовно купање у Новосадској јодној минералној води чува Ваш организам од реуме

КОНЦЕМ ПРВОГ ПОЛУГОДИШТА У ВУКОВАРСКОЈ ГИМНАЗИЈИ ИСКЉУЧЕНО ЈЕ 25 УЧЕНИКА

Вуковар, 7. фебруара — На овдашњој Државној реалној гимназији завршено је прво полугодиште. Том приликом наставнички савет школе одржао је седницу, на којој је решавао о успеху и владању ученику.

Разредне старешине саопштиле су ученицима резултат успеха и владања у првом полугодишту. Из тога се види да је успех ученика, у првом полугодишту, био врло лош. Укупно, из свих разреда, искључено је двадесет и пет ученика. Само из петог разреда искључено је седам ученика, док остали број отпада на ученике нижих разреда. Како се види, овогодишњи неуспех средњошколаца на полугодишту претставља свакако један од највећих неуспеха за последњих неколико година.

—o—

ПРЕДАВАЊЕ О ЗНАЧАЈУ СОКОЛСКЕ ШТАМПЕ

У среду, 8 о. м., у 7.30 часова увече, у Спомен-дому, у дворани за позориште лутака, одржаће предавање г. Стојан Радовић, судија, о значају и задацима соколске штампе. После предавања, друштво Фрушка Гора приказаће филм о лепотама Плитвичких језера и филм: Излет на Јадран. Улаз је бесплатан. Соколско друштво Нови Сад позива све своје припаднике да на ово предавање неизостанно дођу.

„Југословенски Ганди" довео троје деце у Дом Лиге против туберкулозе

„Југословенски Ганди" г. Милован Пантовић, од јуче се налази у Новом Саду. Популарни „Ганди" из Крагујевца, који говори само за паре, како он то каже. Све што ради и заради даје на социјалне циљеве.

У последње време „Југословенски Ганди" бави се заштитом сиромашне деце. Тако је и сада довео у дом Лиге против туберкулозе троје сиромашне деце, чији су родитељи оболели од туберкулозе. У овом дому ће деца остати док се њихови родитељи не излече. Тако г. Милован Пантовић већ по други пут долази у Нови Сад, по истом послу, да смести сиромашну децу у Дому за заштиту деце туберкулозних родитеља.

—o—

У ПАНЧЕВУ СРАЗМЕРНО СА ПОРАСТОМ ПОТРОШЊЕ ЕЛЕКТРИЧНЕ СТРУЈЕ СМАЊУЈЕ СЕ И ЊЕНА ЦЕНА

Панчево, 7 фебруара. — Још 1936 године, склопљен је између градске управе у Панчеву и управе Банатског електричног друштва, споразум, по коме ће се цене електричној струји, ако потрошња на територији града премаши 235.000 киловата, снизити. У току 1938 године потрошња електричне струје у Панчеву се повисила на 381.000 киловата и тако је управа електричне централе у Панчеву, у смислу раније склопљеног уговора, већ у јануару смањила цену електричне струје са 8 од сто. Сем тога, предвиђено је да се за државне и општинске чиновнике, као и за добровољце и инвалиде, рачуна јевтинија тарифа за потрошену струју. Градска управа је досад од електричне централе добила укупно 120.000 киловата струје бесплатно за осветљавање улица у граду. Ове године ће електрична централа граду дати бесплатно 140.000 киловата електичне струје.

Како се из овога може закључити, Панчево је јединствени град у коме се рационално и према приликама смањује цена електричној струји и тиме се ствара код потрошача струје расположење да се јевтинијом струјом обилније користи, а од тога ће опет електрична централа имати користи. *(Дан).*

—o—

СУБОТИЧКА ХРОНИКА

Полиција је ухапсила Пају Марјановића, 23-годишњег младића, због крађе. Марјановић је извршио више крађа. 18 јануара је ушао кроз отворен прозор у стан Михајла Петраша и одавде из ормана украо једно мушко одело, три женске хаљине, ципеле и разне ствари, у вредности од 3.000 динара. Све те ствари продао је за 135 динара. Против њега поднела је пријаву и његова мати због крађе. Украо је две женске спаваће кошуље од учитеља Стевана Павлине. Марјановић је све ове крађе признао. Каже да му је новац био потребан за провод по крчмама. Пулиција га је по саслушању предала суду.

Поднесене су пријаве због учесталих џепарења у цркви св. Терезије. Последњих дана непознати џепарош је извршио седам оваквих операција. Оштећене су жене.

Данашњи програми у биоскопима

УРАНИА

Премијера у 5, 7.15 и 9.15

Над понором

Према чувеном роману
Лудвига Гангхофера
са Паул Рихтером

РЕКС

5, 7, 9 ч.

Ремек дело славног режисера КИНГ ВИДОР-а чији дирљиве и узбудљиве социјални садржај и целокупна светска штампа упоређује са ЗОЛОМ

Мајка или блудница
(Stella dallos)

У гл. улози: Барбара Станвик

АПОЛО

5, 7, 9 ч.

Диновска француска премијера у режији руског режисе ФЕДОРА ОЦЕПА

Гибралтар

Пикантна љубавно-шпијунска афера чији се напети садржај развија у развратним забавиштима.

Вивијан Романс и Ерих фон Штрохајм

РОЈАЛ

Премијера

НЕВИДЉИВИ НЕПРИЈАТЕЉ
(Lost patrol)

У гл. улогама:
Виктор мак Лаглен, Борис Карлов и Реџиналд Денни

ОДЕОН

ВИВИЈАН РОМАНС
и ТИНО РОСИ
у филму
Напуљ,
град пољубаца

ГАЗДИНСКИ КРУГ У ГОРЊОЈ МУЖЉИ ИЗАБРАО НОВУ УПРАВУ

Петровград, 7 фебруара. — Газдински круг у општини Горњој Мужљи одржао је јуче годишњу скупштину, под претседништвом г. Антона Гомбоша, претседника општине. Скупштини је присуствовао и сенатор г. др. Имре Варади.

У извештајима је констатовано да је друштво у прошлој години имало 106 чланова. Изабрана је нова управа. За претседника изабран је поново г. Гомбош, за потпретседника г. Стеван Коња, за секретара г. Јанош Симецки, управитељ основне школе, за домаћина г. Михаљ Пулаи, за благајника г. Ђорђе Веркељ.

—о—

КОНФЕРЕНЦИЈА ПОЉОПРИВРЕДНИКА У ТОБИ И РУСКОМ СЕЛУ

Петровград, 7 фебруара. — Јуче је одржана конференција пољопривредника у Тоби. На конференцији је решено да се приступи раду на васпитању народа ван школе популарним поучним предавањима. Предавања ће се одржавати сваке недеље.

У Руском Селу одржана је годишња скупштина Газдинског круга као подружнице Пољопривредног удружења за Банат. Претседавао је г. Петер Барат. У извештајима је констатован леп успех у прошлој години. Решено је да се ове године прошири зграда газдинског дома.

Касациони суд поништио пресуду белоцркванском адвокату г. др. Паји Нешкову који је оптужен да је проневерио 80.000 динара

Јуче је Касациони суд расправио кривичну ствар г. др. Паја Нешкова, адвоката из Беле Цркве, који је оптужен да је, рукујући са имањем бившег II српског граничарског пука, проневерио 80.000 динара. Као што је познато имање овог пука претворено је, после његове ликвидације, 1884, у имовну заједницу. Када је позван да положи рачун, адвокат је тврдио да је ову своту добио на име адвокатских трошкова. Окружни суд у Белој Цркви прогласио је г. др. Нешкова кривим и осудио га на две године робије. Против ове пресуде г. др Нешков уложио је правни лек.

Касациони суд је у првом реду рашчишћавао питање да ли је имовна заједница бившег граничарског пука приватна или јавна установа. Приликом организације граница у Аустро-Угарској, Српски банатски 11 граничарски пук добио је одговарајућу територију, која је била потребна за издржавање његових чланова. Приликом ликвидације граничарских трупа, право власништва пренето је на бивше граничаре и њихове породице у облику имовне заједнице. Ова заједница располагала је са 38.000 јутара шума и осталим некретнинама.

После слома Аустро-Угарске монархије, територија имовне заједнице припала је Румунији, али је седиште заједнице и даље остало у Белој Цркви.

Касациони суд је поништио пресуду и упутио Окружни суд у Белој Цркви да одржи нов претрес. Касациони суд је утврдио да је заједница приватно-правна установа. Према томе, дело, ако је извршено, не може бити сматрано као проневера у службеној дужности. Обзиром на то да је проневера извршена на штету приватних лица, предлог за гоњење треба да поднесу приватни оштећени. Међутим, из списа се није могло установити да ли је предлог поднесен са стране оних који су на то овлаштени.

Моле се ц. претплатници „ДАНА“ који нису извршили дужну претплату, да то изволе што пре учинити путем послатих чековних уплатница.

Уплатницу треба читко испунити на бр. 58.460 нашег чековног рачуна са назнаком да ли је нова или стара претплата.

Отац ученика Петровградске гимназије који је изгубио право на даље редовно школовање напао на улици наставника г. Бору Станојевића

Петравград, 7 фебруара. — Пред зградом овдашње Државне реалне гимназије Веселин Козарев, воскар из Петровграда, отац Петра Козарева, ученика другог разреда гимназије, који је на првом полугодишту добио шест слабих оцена, те због тога изгубио право на даље редовно школовање, напао је физички наставника певања г. Б. Станојевића, који је Петру предавао певање и из чијег је предмета дечак добио такође слабу оцену.

Козарев је г. Станојевића сачекао пред гимназиском зградом у 10 часова пре подне. Кад је г. Станојевић изишао и кренуо улицом, г. Козарев му је у пролазу зажелео добар дан, а, кад је овај наставио пут, зашао му је иза леђа и песницом га ударио свом снагом по глави. Од ударца г. Станојевић је пао на земљу и задобио лаке повреде.

ТЕШКА НЕСРЕЋА У ГОРЊЕМ КОВИЉУ

Точак у млину здробио тринаестогодишњег дечка

Горњи Ковиљ, 7 фебруара. — Овде се јуче догодила тешка несрећа у млину Јаноша Кочиша. Тринаестогодишњи Стеван Вуков дошао је у млин и ту се играо. У једном моменту несрећни дечко се приближио точку мотора. Како је мали Стеван неспретно стао до великог точка, који је био у покрету, њега је захватио каиш. Страховит крик разлегао се у просторији млина. Точак је просто згњечио несрећног дечака. На лице места је дошао општински лекар г. Дунђерски, који је могао само да констатује смрт. За смрт несрећног дечака крив је он сам.

Напио се и главом разбио дебело стакло на хотелском прозору

Петровград, 7 фебруара. — Петровградски зидар Михајло Милер пио је јуче по разним гостионама, те је напит кренуо кући. Пролазећи поред хотела „Централ“, приметио је унутра светлост и чуо музику, те се приближио окну прозора да види кога има унутра. Посетиоци забаве која је држана у хотелу нису мало су се уплашили кад су наједанпут зачули тупи ударац о окно а затим се окно разбило и пало на патос. То је Милер, главом ударио о стакло и разбио га, јер, пошто је био пијан, није ни видео стакло. Власник хотела г. Густав Шајнринг поднео је пријаву против Милера и тражи 2000 динара оштете.

Малаксале жице у Илије Огњановића улици

Поред сталног напредовања и успешног улепшавања нашег града, наилазимо ми Новосађани често и на неке непријатне појаве, које не могу остати непримећене, а које се морају мало прокритиковати. Наша агилна општинска управа, мора се признати, чини све да се задовоље сви оправдани захтеви новосадских грађана, који уредно плаћају не само општински прирез, него и прошарину и остале општинске дажбине. Али, ипак, дешава се да се, из индоленције или неке заборавности, чине грешке и пропуштања, која нашем граду нимало не служе на понос и дику, а пред многобројним странцима, који обилно посећују центар Дунавске бановине, изазивају утисак да смо ми Новосађани мало алькави, немарни и лежерни људи.

Прошлог лета, данима су радили — мислим да су то били кулучари — млади радници на уређењу рондела и алеја, које се повлаче кроз скоро целу улицу Илије Огњановића, на домаку модерног, новог Новог Сада. Ту је земља поред тротоара била лепо узорана, па је посађена била и нека трава. На ивицама рондела постављени су нови дрвени стубови, који су били везани челичном жицом, тако да непажљиви пролазници не газе без потребе по тлу посејаним травом.

А шта видимо сада у фебруару? Жице су бедно попадале и вуку се по земљи. Трави ни трага, иако је зима сада блага и на другим местима трава расте бујно и обилно. Ова слика нас мучи већ од Божића и нико се до данас није сетио да се те попале, малаксале жице поправе и доведу у првобитно стање. Улица Илије Огњановића је била прошлог лета тако лепа и пријатна. А сада личи на улицу, која је занемарена и пати од старачке изнемоглости...

Зар ниједан од надлежних фактора не пролази том улицом?

М. Н.

СКУПШТИНА СОКОЛСКЕ ЖУПЕ У ПЕТРОВГРАДУ ОДРЖАЋЕ СЕ 12 МАРТА

Петровград, 7 фебруара. Управа Банатске соколске жупе у Петровграду одржала је седницу на којој је решила да се годишња скупштина Жупе одржи 12 марта у Петровграду а 11 марта да се одржи претконференција управе са делегатима и збором, начелника и просветара свих друштава и чета у Жупи.

Управа је на седници примила извештаје свих часника. (Дан)

КРОЗ БАЧКУ

Мађаризација Буњеваца у Светозару Милетићу

Пише: Тоша Искруљев

У Светозару Милетићу мађаризовање Буњеваца ухватило је врло јак корен. Сви су Буњевци били на путу потпуног претапања у Мађаре. У школама Буњевци нису учили ни једне речи на свом језику. Њима се говорило да је мађарско писмо њихово писмо и да је мађарски језик њихов језик. У школи, у војсци, у звањима, у новинама — свугде се истицало да су они Мађари. О словенству нико им ништа није говорио, до њих нису допирале никакве националне књиге, листови, песме. Учитељи, пореклом Буњевци, приликом пописа становништва отворено су се изјашњавали да су Мађари, а тако и свештеници. Једнако се и буњевачка интелигенција на сваком месту приказивала правим Мађарима. За овима су пошли трговци и занатлије, а за њима земљорадници. На гробљу су надгробни споменици Буњеваца исписани већином на мађарском језику, док од Мађара нико није дао да се испише на нашем језику ни једна реч, а камоли цео текст.

Склапањем бракова између Буњеваца и Мађара такође се вршила мађаризација. Све су мађарске куће крвно повезане са буњевачким. Мађари узимају Буњевке за жене, а Буњевци Мађарице. Кад Буњевка уђе у Мађарску кућу, она одмах почиње да говори мађарски, јер влада тим језиком, док укућани, Мађари, не знају буњевачки. Међутим. кад се Мађарица уда за Буњевца, онда са младом сви укућани, Буњевци, говоре мађарски, јер она не зна буњевачки, а Буњевци сви врло добро знају мађарски.

Тако се мађаризација и данас на један посредан начин шири и утврђује. И то никоме не упада у очи! Свима је то једна обична појава, којој се не може и не треба стати на пут. Ретко се дешавало да је млада Мађарица морала да остави свој мађарски језик у буњевачкој кући. Буњевци крвно повезани са Мађарима, неприметно удишу у себе мађарске националне осећаје, мађарски дух и у националним проблемима мисле исто онако као и Мађари. Отуда су неки Буњевци у овом месту Ослобођење дочекали врло хладно; шта више многи чак и са највећим нерасположењем. За Србе, Хрвате, Словенце апсолутно се нису интересовали. Отуда на новембарској скупштини у Новом Саду (1918 године) никога није било из овога места. Први Буњевац из Светозара Милетића, који је одмах после Ослобођења запливао чисто словенским водама, био је Имро Видаковић, који је са тешком муком успео да још неке Буњевце окупи око себе и поведе их духом наше националне државе.

Па и данас, после 20 година, код — можда још увек већине — Буњеваца у Светозару Милетићу још никако не влада онај словенски понос, којим би требало да буду њихова срца прожмана. По тежњама, по љубави према нашој народној заједници, по домољубљу нису сви потпуно наши.

Од ослобођења, у буђењу националне свести показао се овде известан напредак, али нас тај напредак не може задовољити. Наша основна школа није постигла онај успех који се могао и требао од ње очекивати Наше надзорне школске власти не обраћају довољно пажње раду учитеља на ширењу и буђењу националне свести код школске деце, а још више код одраслих. Код Мађара, док су били на влади, не само државни школски надзорници, него и римо-католичке духовне власти, па бележници и срески начелници, морали су да подносе својим претпостављенима извештаје о резултатима мађаризације и губљењу свести код националних мањина.

Данас, код нас, о ширењу наше националне идеје, о ширењу словенских осећаја, од наших нико не тражи никаквог рачуна. И тај наш нехат, та наша небрига и немар свети се свима нама, како нацији као целини, тако исто и нашој државној идеји, ако помислимо на будућност ових крајева. Ми ако нећемо да идемо мађарским трагом и нећемо да радимо на словенизирању националних мањина, као што су Мађари радили који и данас спроводе мађаризацију над оним остатком Словена у Мађарској, онда би требало да смабар то да нашем словенском јату, у нашој словенској земљи, повратимо оно што је некад наше словенско било, али што је под неповољним околностима одређено било и у туђе јато одведено.

Као чисти Југословени, Буњевци немају овде своје националне организације, у којој би се они национално храбрили, уздали у свој буњевачки понос истицали своје словенске мисли и идеје изнели. За време Мађара школске и општинске библиотеке су биле пуне са разноврсним мађарским књигама, које су имале не само забавну него и просветну и националну вредност. Те и такве књиге, по наређењу власти општине и школе морале су набављати за своје библиотеке, а велики део су их саме власти набављале и делиле их разним установама са пропагандистичком намером. Те у платно тврдо повезане и лаким стилом написане књиге носила је после омладина и грађанство својим кућама на читање, вратила их је после заводу натраг, узела је друге и тако је даље рађено, и књиге из библиотеке су стално у промету биле. Ја се сећам, још из свог детињства, како су у мом родном селу Јасеновцу (код Беле Цркве) многи Срби и и Српкиње носили мађарске књиге на читање из школе, из општине, из касине. Такав рад код нас не постоји, шта више многе власти и најнационалније књиге неће ни да препоруче за библиотеке својим подручним органима, само зато, јер оне нису стручњачке. То значи, за општинске библиотеке треба писати само књиге о тумачењу закона, за школе како учитељи да предају у школи, и томе слично. Мађари, на ширењу мађарске националне књиге ,радили су нарочито у крајевима националних мањина. Данас о библиотекама сеоским и њиховој културној моћи код нас једва да неко води бригу, скоро нико не мари и кад тако стоји ствар, онда није чудо што оштре речи падају као критика на рачун оних који су по свом чину и позиву дужни да воде бригу о ширењу наше националне књиге, о народном просвећивању, о ширењу националног духа.

У Светозару Милетићу се читају само Мађарске књиге и мађарске новине. Хрватске, буњевачке, српске листове тек овде-онде држи понеко.

Ми, у нашој држави, на пољу ововрсног националног рада, требало би да се поучимо много од самих наших Немаца. Они су силне одавно већ похрвећене Немце повратили натраг своме роду и путем „Културбунда" и његових неуморних националних пропагатора, који стално путују од села до села по целој Војводини, по целоме Срему, а нарочито по Славонији, где су велике успехе постигли и то нарочито у околини Винковаца, Ђакова, Осека, Вуковара итд. Они стално држе нека предавања и у ту сврху доводе и Немце из Немачке да им помогну. „Културбунд" зна шта ради и постепено и систематски остварује све оно што је у програм свој узео на пољу ширења немачког националног духа, љубави ка немачкој националној целини. Њихов рад осећамо највише ми у Бачкој. Али то осећају и Мађари. Дорослово, мађарско село у Бачкој, лежи испод Сомбора. У њему становништво говори само мађарски. Међу њима су и многи помађарени Немци. И Немци из Новог Сада су дотле чаркали и агитовали међу помађареним Немцима, док ови нису пре две године основали „Културбунд" и одвојили се од Мађара. Мађари су викали, али то им ништа није помогло.

А шта смо ми досада урадили са оним масама, као помађареним Словацима у Сенти, Кањижи, Молу, Б. Тополи, Рићици, Станишићу, Србобрану; са помађареним Шокцима у Бездану, у Купусини? Ништа! Међу нашим Мађарима има око 150.000 помађарених Словака, Буњеваца, Шокаца. Ни мрднули нисмо! А требало је доћи са Словацима из Бачког Петровца у додир и замашну, смишљену акцију покренути на повраћању залутале па и одређене нам браће. Камен, ако се не покрене с места, сам од себе неће се никад покренути.

У Банатском Карловцу, код Вршца, пре 70 година, преко 1000 душа римокатоличких Срба, Хрвата је оставило свој језик, обичаје, ношњу и примило је немачки језик за свој. И овде ми смо показали највећу дрвеност и неосетљивост, и то у нашој рођеној држави. Не маримо ни за што!

Што се тиче Светозара Милетића те ширења и утврђивања националне свести у овом месту, потребно би било да дођу овамо што одличнији синови Буњевачки из Суботице и из Сомбора, где би држали лепа национална предавања, претставе али са одређеним родољубивим правцем, а никако не са намером да шире што већи јаз између Београда и Загреба, између Срба и Хрвата. Добронамерним неимарима ћу увек свесрдно изаћи у сусрет док сам овде.

ПОЗОРИШТЕ

Фрања Херцег: „Последњи плес"

У Народном позоришту Дунавске бановине „Кнеза Намесника Павла" приказаће се у уторак, 7 о. м., врло успели позоришни комад „Последњи плес" од Фрање Херцега. Чувени писац „Плаве лисице" изнео је у свом најновијем комаду проблем жене која се трагично пашта од своје младости и са првом седом косом и првом бором тешко се враћа у своју кућу, свесна да је прошло све оно што обележава једну младост. У страху да сувише брзо не остари, она тражи уточиште и бежи од самоће од првих знакова старења, бежи у плес, прибегава спорту и лакој забави да би себе заглушила, да не види и не опази све знаке који претходе јесени човечјег живота.

На нашој сцени овај комад режира г. Т. Танхофер са прецизношћу правог позоришног мајстора и са укусом редитеља од заната. Инвенциозан декор од позоришног сценографа г. М. Шербана. У комаду су запослене г-ђе Петри, Танхофер, Кранчевић и гг. Танхофер, Филиповић, Стојановић, Савић, Пашалић, Станојевић.

Улазнице се продају преко целог дана на позоришној благајни (Спомеендом) и у издавачкој књижари „Славија" (тел. 24-95).

—о—

ОСНИВАЊЕ ПОДОДБОРА УДРУЖЕЊА РЕЗЕРВНИХ ОФИЦИРА И РАТНИКА У ШИДСКОМ СРЕЗУ

Шид, 7 фебруара. — У Шиду је одржана скупштина свих резервних официра са територије Шидског среза, те је једногласно закључено да се оснује Пододбор Удружења резервних официра и ратника за територију среза Шидског. Са скупштине су упућени поздравни телеграми Њ. В. Краљу Петру Другом, Њ. Кр. Вис. Кнезу Намеснику Павлу и г. Министру војске и морнарице. За претседника је изабран г. Бранислав И. Вучетић, срески начелник и резервни артиљериски капетан прве класе, за потпретседника г. др. Јован Хрговић, ветеринар и резервни ветеринарски капетан прве класе, а за секретара г. Петар Зрнић, надзорник школа и резервни пешадиски поручник. (Дан).

—о—

КАТОЛИЧКА ДРУШТВА ЗА ПОМОЋ ИЗБЕГЛИЦАМА У ЧЕХОСЛОВАЧКОЈ

Сремски Карловци, 7 фебруара. — Јуче после подне је, у дворани гимназије, приређен концерт уз учешће свих овдашњих националних и хуманих удружења. У програму је узео учешћа и хор гимназије, као и хор богословије Св. Саве. Милена Будимировић, ученица петог разреда гимназије, извела је неколико рецитација, а Ана Цветковић и Мира Величковић неколико клавирских тачака. Свечаност је завршена извођењем свесловенске химне „Хеј Словени" коју је отпевао хор Соколског друштва. Чист приход са ове приредбе упутиће се избеглицама у Чешкословачкој. (Дан)

На прашкој сточној пијаци југословенска роба постиже најбоље цене

У Чешко-Словачкој се већ дуже времена најрадије купују свиње из Југославије, а нарочито оне из Бачке. У најновије време, бачке свиње су опет почеле да освајају сточну пијацу у Прагу и на листи извозника свиња у Чешко-Словачкој први су југословенски експортери. Прошле недеље, на прашку сточну пијацу довезено је из иностранства: из Југославије 639, Румуније 393, Мађарске 417, Литваније 47 комада дебелих свиња.

Упркос појачане тражње за свињама на прашкој сточној пијаци, извозници из Југославије и Мађарске наилазе у свом пословању на извесне тешкоће. Извоз робе из обеју земаља је везан за специјалну дозволу надлежног министарства, а ветеринари не дозвољавају продају свиња ван пијаце. Због тога су цене свиња на страним сточним тржиштима, па и на прашком, у последње време почеле да падају.

Карактеристично је да се за прилично лоше свиње из Румуније у Прагу плаћају исте цене као за одличну робу коју лиферују југословенски и мађарски извезници. Други узрок падања цена свињама је у томе што је прошле недеље довоз стоке био необично велик. Изгледи за блиску будућност нису нимало повољни за наше извознике стоке.

Претпоставља се да ће се из Бачке ове недеље опет извести огромна количина свиња у Чешко-Словачку, а то ће изазвати поновно падање цена на прашком сточном тржишту.

На прашкој сточној пијаци југословенска роба постиже најбоље цене. За југословенске свиње се плаћа сада 8—10.50 динара живе ваге, а за мађарске свиње 7, 7.50 и 8.65 динара, по килограму живе ваге. Лошија румунска роба достиже приближно исту висину.

Путников излет у Лондон и Бирмингам

Путник а. д. у заједници са друштвом Фрушка Гора, приређује дванаестодневни излет југословенских трговаца и привредника у Лондон и Бирмингам. Полазак је из Београда 27 фебруара, у 14,25, а повратак 7 марта ујутру, у 6,35.

Излет је скопчан са факултативном посетом чувеном енглеском сајму у БиринГаму.

Излетници који не желе посетити Лондон могу остати цело време у Паризу, тј. пуних 9 дана.

Цена вожњи од Ракека до Лондона и натраг, железницом и паробродом износи у трећој класи 2.290, у другој класи 2.890, а са аранжманом 3.390 динара и 3.990. Међутим, до Париза износи само вожња 1390 и 1990 динара, а са аранжманом 1990 и 2590.

Пријаве за путовање примају се до 16 фебруара закључно у свима билетарницама Путника.

Путује се индивидуалним пасошима. Пасош са полицијском визом треба предати билетарницама најкасније до 16 фебруара и то оним којим се буде пријавило путовање. Друштво ће се побринути запотребну италијанску, швајцарску, француску и енглеску визу.

При добијању пасоша односно продужењу важности старих пасоша одномно полицијских виза није потребно уверење о плаћеној порези.

Трговци и привредници са уверењем своје Коморе да су трговци и привредници, и да путују на сајам у Бирмингам, добијају енглеску визу бесплатно.

Друштвено путовање Јадранске страже по Средоземном Мору

Настављајући са успелим приредбама већих друштвених пропагандистичких путовања, по узору свих великих поморских организација, Јадранска стража приређује ове године ново путовање по Средоземном Мору паробродом „Краљица Марија", од 26 јуна до 11 јула. Програм путовања је овај: Сплит — Малта — Триполис — Бизерта — Канес — Монте Карло — Напуљ — Месина — Бока Которска — Дубровник — Сплит.

Цена места од 3.870 до 7.470 динара. Пријаве за путовање прима Извршни одбор Јадранске страже у Сплиту као и сви одбори Јадранске страже у земљи.

СПОРТ

За претседника С. к. Трговачке омладине изабран г. Стеван Михл

У недељу је одржана редовна годишња скупштина С. К. Трговачке омладине, уз присуство многобројног чланства. Скупштина је одржана у просторијама гостионице „Липа". Пошто су прочитани извештаји секретара, благајника и економа, изабран је кандидациони одбор, који је предложио нову управу клуба.

За доживотног почасног претседника клуба је изабран г. Коста Миросављевић, претседник општине. За почасне чланове су изабрани гг. Милош М. Ралетић и Никола Танурџић, трговци из Новог Сада. За претседника је изабран г. Стеван Михл, за пословног претседника г. Фридрих Бабин, за потпретседнике гг. Драгомир Пушић и Радивој Вучковић, трговци, за секретаре гг. Јоца Пејић и Мирко Беретка, за благајнике гг. Ђура Кириловић и Милан Мирилов; за економа г. Сима Ћесаров, а за заменика г. Паул Рудолф. Вођа фудбалске секције је г. Небојша Јуришин. У управни одбор су изабрани гг. др. Ф. Радић, М. Јовановић, Ђ. Младеновић, А. Крешталица, Ђ. Летић, С. Грујић, В. Вучковић, М. Илић, Б. Нотарош, И. Коњовић и Сава Дејановић.

Коментари

Питање другог финалисте Југо-купа још није решено

Страдање наше хокеј екипе у Швајцарској

Ове недеље је требало да се одрже две утакмице за Југо-куп. Међутим, како Грађански неће да има било какве везе са сарајевском Славијом, то је засада утакмица између ова два клуба отпала. Тако се јуче одржала само једна утакмица, између БСК-а и Југославије. Победили су „плави", са 1:0. Већ идуће недеље знаћемо ко ће бити први финалиста. Питање другог финалисте остаје отворено, док се не реши сукоб Славија—Грађански.

*

Наша хокеј репрезентација, која први пут суделује на међународном такмичењу за првенство света у Швајцарској, губи већ по трећи пут. Прву утакмицу смо изгубили са чешко-словачком репрезентацијом, 24:0, против Летоније са 6:0 и са Швајцарском 23:0. Дакле, наши хокејаши су управо више него почетници.

*

Војводина је ове недеље играла добро, али није освојила пехар Н. Н. П-а. Наиме, играчи „црвених", када су већ водили са 4:0, нису знали да затворе игру и тако онемогуће противнике да смање резултат. Дакле, Војводина није применила корисну тактику, тако да су гости успели да смање резултат и тако однесу потсавезни трофеј потпуно незаслужено.

У Словеначкој је смучање интензивно

Јављају из Љубљане да је смучање у Словеначкој и даље интензивно. Време је врло повољно за све врсте зимских спортова. Према досадањем стању снега, у Словеначкој ће се моћи још смучати до дубоко у март.

Стање снега и температуре изгледа овако: Крањска Гора —5, ведро, пршић 30 цм; Ратече—Планица —5, ведро, пршић 40 цм; Покљука —6, ведро, снег зрнаст, кристалан 85 цм; Бохиња —7 ведро, снегзрнаст, кристалан 15 цм; ККомна —4, ведро, пршић 180 цм; Вогел —6 ведро, пршић 175 цм; Пеца —7, ведро снег зрнаст, кристалан 53 цм; Римски Врелец —8, ведро, пршић 17 цм.

Утакмице у земљи

СУБОТИЦА:
СМТК — Слога 8:1 (3:0).
ЖАК — Бачка 4:2 (1:1).
Бохемија — Зрињски 5:2 (2:2).

СОМБОР:
Спорт — С. К. Апатин 2:2 (2:1).

ЗЕМУН:
Бата — С. К. Земун 3:0 (2:0).

ОЏАЦИ:
НФК (Нови Сад) — ОСК 5:2 (2:1).

ЗАГРЕБ:
Грађански — Славија (Вараждин) 7:1 (3:1).
Хашк — Конкордија 4:4 (2:1).

ОСИЈЕК:
Гвожђар — Електра 2:1 (1:1).
Славија — Олимпија 6:1 (2:1).

Позив

на XLVII редовну главну скупштине Прве Србобранске Штедионице д. д. у Србобрану, која ће се одржати 23 фебруара 1939 год. у 9 сати пре подне у штедионичким просторијама.

ДНЕВНИ РЕД:

1) Избор 3 члана за оверовљење депонованих деоница и скупштинског записничка.
2) Извештај Управног одбора о пословању и поднашање завршних рачуна за 1938 годину с предлогом о употреби постигнутог чистог добитка.
3) Извештај Надзорног одбора.
4) Давање разрешнице Управном и Надзорном одбору.
5) Избор 2 члана у Управни одбор.
6) Предлог управе скупштини за одобрење буџета Штедионице за 1939 пословну годину.
7) Евентуални предлози.

УПРАВА

НАПОМЕНА: У случају да на заказан дан скупштине не буде довољно деоница депоновано да би се правовљане одлуке могле доносити то ће се у смислу 12 параграфа друштвених правила поновна главна скупштина одржати на дан 16 марта 1939 год. у 9 сати пре подне са истим дневним редом у истим просторијама без обзира на број депонованих деоница.

У смислу штедионичких правила треба гг. деоничари своје деонице да депонују код Штедионице најмање 3 дана пред главну скупштину.

Аутобуси на продају

Због предузимања другог посла продају се два потпуно нова и четири половна аутобуса, сви у погону.

Мато Д[illegible]
Аутобуски [illegible], Петровград

Мали огласи

КОРЕСПОНДЕНТА
самосталног, вештог у државном и немачком језику тражи се за одмах. Понуде под „Банка" на администрацију листа. (383)

„ФЛОРОДОР"
модерно сретство за неговање лица. Уклања боре, лишајеве, освежава лице. Главно стовариште „Вегетабилиа", Нови Сад. Може се добити у свима стручним радњама. (2617)

КРОЗ НОВИ САД

Библиотека Матице српске отворена од 8—12 и 15—17 часова. Музеј Матице српске отворен од 11—12 часова.

КУДА ЋЕМО ВЕЧЕРАС?

Ресторан хотела „Краљица Марија“: свако вече концерт одличног салонског џаз-оркестра. — Дансинг.

*

ДЕЖУРНЕ АПОТЕКЕ

Од 4 до 10 фебруара

Апотека Гросингер Мр. Јована, Краља Петра ул. бр. 30. Телефон 27-40.

Апотека Михелс Мр. Јулија, Краља Петра II 70. Телефон 29-51.

Апотека Насл. Жигровића, Петроварадин.

*

БУКОВИЧКА МИНЕРАЛНА ВОДА
„Књаз Милош“ Ш. Д. Б. НОВИ САД, Краља Александра 21. Телефон 20-20 и 32-42. — Код филијала: СОМБОР Телефон 69. — СМЕДЕРЕВО: Телефон 47. КРАГУЈЕВАЦ: Телефон 88 и ПЕТРОВГРАД: Телефон 169. РУМА: Телефон 39 и БЕЛА ЦРКВА: Тел. 40.

—o—

РОЂЕНИ, ВЕНЧАНИ И УМРЛИ

Рођени су: Мушко дете Руже Салаји, домаћице. Мушко дете Јована Шранца, столара и Маргите Банхајер. Женско дете Људевита Варге, техничара и Олге Абрамовић. Тибор, син Стевана Губика, трговца и Вероне Хеђи. Маргита, женско дете Матије Косо и Маргите Какучка.

Венчани су: Антон Галциња, прив. чиновник и Маријана Шумоња. Георгије Васић, учитељ и Савка Кузмановић. Спасоје Атануковић, трговац и Љубица Кнежевић. Киш Шандор, молер и Катарина Фрида Валтер.

Умрли су: Удова Живка Јанков, Жрођ. Ерелић, домаћица, стара 73 год. Лазар Милак, економ, стар 55 год. Васа Недељковић, надничар, стар 46 год. Вука Кузмановић, стара 38 год. Јелисавета Весингер рођ. Роберт, домаћица, стара 35 год. Александар Винклер, сајџија, стар 21 год.

—o—

НОВОСАДСКА БЕРЗА

Нови Сад, 7 фебруар 1939

У берзанском промету закључено је данас::

ПШЕНИЦА: Бачка 155—157, банатска 155—157, сремска 155—157, славонска 155—157.

РАЖ: бачка 142.50—145.

ЈЕЧАМ: бачки и сремски 150—152.50.

ЗОБ: бачка и сремска 165—167.50.

КУКУРУЗ: паритет Инђија Вршац 98—99, сушени паритет Инђија Вршац 112—113.

БРАШНО: 0гг и 0г бачко и банатско 245—255, број 2 225—235, број 5 205—215, број 6 185—195, број 7 155—165, број 7 и по 122.50—127.50, број 8 112.50—115; 0гг и 0г сремско и славонско 240—250, број 2 220—230, број 5 200—210, број 6 190—200, број 7 150—160, број 7 и по 122.50—127.50, број 8 112.50—115.

МЕКИЊЕ: бачке и сремске 95-104

ПАСУЉ: бачки и сремски бели без врећа 287.50—292.50.

МАСТ: у кантама по 25 кг бруто за нето 1400—1425.

ТЕНЕДЕНЦИЈА: непромењена.

ПРОМЕТ: средњи.

На допунским изборима за веће Новосадске коморе биће истакнуте четири листе

Прву листу поднео је г. Сава Нишевић

Иако је рок за подношење листа за изборе већника Трговинско-индустриске занатске коморе одређен за 11 о. м., међу коморским члановима развила се необично жива агитација. Како дознајемо, биће укупно четири листе. Према нашим информацијама, на изборима ће се такмичити листе г.г. Саве Нишевића, трговца, Лазе Милутиновића, трговца, Станка Лазића, трговца и Стевана Солдатовића, занатлије.

Као прва листа за допунске изборе коморских већника предата је она чији је носилац г. Сава Нишевић; заменик му је г. Стеван Битков, други је кандидат на листи г. Нишевића је г. Драгутин Ђурчић, трговац; заменик му је г. Милош Марчић, пиљар. Трећи кандидат на овој листи је г. Гаја Грачанин, директор „Путника“, а заменик му је г. Миле Тодосијевић, шофер.

У вези са изборима, јуче пре подне, у гостиони г. Мароша, одржао је конференцију г. Станко Лазић са својим пријатељима. На истом месту увече је одржао конференцију и Сава Нишевић. И г. Лазић и г. Нишевић изложили су свој програм.

У Новом Саду се оснива испостава Коморе зубних техничара

У недељу, 12 о. м., одржаће се у Новом Саду оснивачка скупштина Удружења зубних техничара. Ово удружење ће имати циљ да у Новом Саду организује испоставу Зуботехничарске коморе, која је пре неколико недеља основана у Београду, према уредби о оснивању Зубо-техничарске коморе. Како у Новом Саду, тако и у осталим седиштима бановина основаће се удружења и испоставе новоосноване Зубо-техничарске коморе у Београду.

Кад га је сестра истерала из куће, незапослени радник отишао у гостионицу и отровао се

Јуче после подне, у гостионици код „Добрих другара“, у Шафариковој улици, покушао је да изврши самоубиство трованьем незапослени радник Јован Палик. Он је око 17 часова после подне тражио од газде чашу вина. Нико није опазио када је сипао масну соду у вино, које је попио на искап. После кратког времена добио је страшне грчеве. На лице места дошао је дежурни лекар, који је констатовао да је Јован извршио покушај самоубиства. Он је колима за спасавање пренесен у Државну болницу.

Приликом саслушања изјавио је да је већ дуже времена незапослен. Издржавала га је сестра. Међутим, пре неколико дана они су се посвађали и она га је истерала из куће. Како уопште није имао средстава за живот, решио се на самоубиство. Његово стање је тешко, али није опасно по живот.

Г. Стеван Бартоловић осуђен да плати целокупно потраживање Задружно-господарској банци

По меничном спору који је вођен пуних десет година између Задружне и господарске банке из Љубљане, филијале Нови Сад, и познатог новосадског привредника г. Стевана Бартоловића, месара, најзад је донесена пресуда Касационог суда.

Задружна банка је потраживала од г. Стевана Бартоловића 600.014 динара. Окружни суд у Новом Саду је 20 децембра 1928 донео пресуду у корист тужиоца Задружне банке и осудио г. Бартоловића да плати овај дуг по меници тужиоцу. Како је г. Бартоловић уложио призив на пресуду првостепеног суда, то је Апелациони суд решавао по овом предмету и 4 марта 1938 потврдио првостепену пресуду.

Тек пре неколико дана овај интересантни спор је окончан у Касационом суду. Према пресуди Касационог суда, г. Стеван Бартоловић је осуђен да плати потраживање Задружној-господарској банци и све парничне трошкове, у износу од око 700.000 динара. За овај спор је у своје време владало велико интересовање у привредним круговима Новог Сада.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Народни конзерваторијум представиће новосадској концертној публици једно од најбољих камермузичких удружења наше престонице чувени Гудачки квартет Њемечек—Слатин, који ће суделовати у четвртој овогодишњој приредби Народног конзерваторијума, у петак 10 о. м., у 18.15 часова. На програму налазе се репрезентативна дела француских мајстора Франка и Дебисија. Сем тога изводиће г-ђа Беба д-ра Капамџије (сопран) и Милица д-ра Моча (клавир) племениту лирику за глас и клавир од Дипарка, Дебисија, Сем-Санса и Делиба. Уводно предавање одржаће директор Музичке школе „Бајић“ г. Рикард Шварц. Улазнице 10 и 5 динара. Помажући чланови могу од данас подићи своја резервисана места у књижари „Славија“, Пашићева улица.

Ритмичка школа гђе Магде Ковач приређује у недељу 12 фебруара, у дворани „Слободе“, у 15 часова, дечји матине. Наступиће ученици школе од 3 године навише. И ранијих година приредбе Ритмичке школе одлично су успевале и приобчиле пажњу многобројних љубитеља ове уметности. Улазница нема, само је обавезна потрошња беле кафе.

ШТРОСМАЈЕРОВА ПРОСЛАВА У ПЕТРОВАРАДИНУ

Школа Ј. Ј. Штросмајера и Соколско друштво Петроварадин прославили су традиционалном свечаном академијом рођендан великог владике.

Пред препуном двораном, у којој се нарочито истицало петроварадинско грађанство, изведен је леп и добро смишљен програм.

У првом идејном делу отпевао је дечји хор Соколски поздрав (Пашћан); „Наша дико, наша славо“ (Прерадовић—Кухич; „Химну Југословена“ (Станковић); „Песму јединству“ (Препрек). Управитељ школе Ј. Ј. Штросмајера и старешина петроварадинског Сокола г. Влада Вишошевић одржао је говор, у коме је деловање великог бискупа приближио соколским идејама Тирша. Соколско чланство извело је игроказ „Уочи Штросмајерова дана“ од А. Марјановића.

У техничком делу програма извеле су разне категорије Сокола ритмичке и симболичке вежбе. Тако су соколска деца извела „Игру морнара“ (Сисовој) пластично и убедљиво мушки млађи нараштај „Шесторку“ (Момчиловић), женски млађи нараштај „Биљана платно бељаше“ (Мештров), сликовиту и допадљиву слику са певањем народних песама, за тим је мушки нараштај извео „Поле ти сиви соколе“ (Пипан), а женски нараштај „Полкин плес“ (Јанковић), лепу балетску креацију. Две симболичке вежбе биле су посвећене Штросмајеру: „Поздрав“ (по музици О. Недбала) за чланице и „Штросмајеру“ (Пипан) за чланове. Ове две вежбе изведене су пред сликом Штросмајера.

И ВИ СЕ КОРИСТИТЕ

нашим популарним рекламним ценама 6 карата и 1 велика (18x24) дин. 30; за легитимације 6 комада дин. 9.—

Фото-студио РОЈАЛ

Преуређена библиотека и читаоница Новосадске трговачке омладине отворена је сваког уторника, среде и четвртка од 8—10 часова увече као и недељом пре подне. Сваке недеље приређују се уобичајена села за чланове и њихове пријатеље, почетак у 4 часа по подне; свира друштвени џез. Омладина приређује 18 фебруара велику забаву са игранком у дворани хотела „Слобода“. Суделују радио певачи из Београда гг. Урош Сеферовић, Раша Раденковић, Бранислав Пивнички, Војислав Матијевић, Светислав Врбашки и Мирко Марковић, радио гитариста.

Власник за ДАН д. д.: ЛАЗАР АТАНАЦКОВИЋ, главни уредник, Стевана Бриновачког 11. — Ротационо штампа ДАН, штампарско-издавачко предузеће Краља Александра, 7